● Wieści spółdzielcze – str. 2 ● Społecznik w sutannie – str. 4 ●

Społemowiec Warszawski

MIESIĘCZNIK SPÓŁDZIELCZOŚCI SPOŻYWCÓW

Rok 61 nr 5 (675) WARSZAWA, maj 2023 r. Cena 7,50 zł (plus VAT)

Z prac samorządu spółdzielczego

# Drugi dom

## Rozmowa z przewodniczącą Rady Nadzorczej SS Mokpol – KRYSTYNĄ REDUCH oraz przewodniczącą Komisji Rewizyjnej RN – JANINĄ KORYL

**– Jak Panie trafiły do Spółdzielni, a potem do Rady Nadzorczej?**

**KR** – Najpierw zostałam sprzedawczynią w sklepie oddziału mokotowskiego, wtedy jeszcze ogólnomiejskiej Warszawskiej Spółdzielni Spożywców Społem, w 1970 r. Zanim jednak do tego doszło, ukończyłam szkołę zawodową ze specjalnością krawiectwo. Przeważyły jednak sentymenty do zawodu handlowego, bo od dzieciństwa lubiłam obserwować prace sklepów i bawiłam się z rówieśnikami „w sklep".

*Od lewej: Krystyna Reduch i Janina Koryl.*

Już po dwóch latach moja praca i zaangażowanie było wysoko oceniane i zostałam zastępczynią kierowniczki sklepu przy ul. Soczi. W 1985 awansowałam na kierowniczkę w kolejnych placówkach – przy ul. Nicejskiej, przy ul. Modzelewskiego i najdłużej przy ul. Wałbrzyskiej, aż do emerytury w 2007 r. To pokaźny bagaż doświadczeń zawodowych, przydatny obecnie w pracy samorządowej, zwłaszcza z pracy załóg sklepowych i służenia potrzebom klientów.

Od początku pracy byłam członkiem Spółdzielni. Na zebraniach Grup Członkowskich wybierano mnie na delegata na Zebrania Przedstawicieli Spółdzielni a w 2008 r. zostałam wybrana do Rady Nadzorczej SS Mokpol. Początkowo przewodniczyłam Komisji Gospodarczej, a od 2012 r. jestem przewodniczącą Rady Nadzorczej (cztery kadencje).

Dodam, że aktywnie działałam też w Spółdzielni Mieszkaniowej „Służew nad Dolinką" – uczestniczyłam w organizowaniu zawodów sportowych i imprez okolicznościowych.

*Więcej str. 3* ▶

WZ Społem SOW Zorza

# Spotkanie w Kołobrzegu

**13 lutego 2023 r. minęło 10 lat od rejestracji spółdzielni osób prawnych pn. „Społem" Spółdzielczy Ośrodek Wypoczynkowy „Zorza" z siedzibą w Warszawie. Dziesięciolecie istnienia Zorza obchodziła oczywiście w HOTELU ZORZA w Kołobrzegu.**

**18 kwietnia br., w przeddzień Walnego Zgromadzenia Członków, odbyła się uroczysta kolacja, na której prezes Spółdzielni Danuta Mioduszewska, dla upamiętnienia tej chwili wręczyła 17-u pierwszym założycielom „Certyfikaty Założyciela" oraz Certyfikaty członków dla pozostałych uczestników.**

Były oczywiście wspomnienia o tym jak doszło do tego wspólnego przedsięwzięcia pod znakiem SPOŁEM. To na V Zjeździe Delegatów Krajowego Związku w 2011 r., który obradował pod hasłem „Społem możemy więcej", padł wniosek o reaktywacji ośrodka wypoczynkowego w Kołobrzegu przy ul Korzeniowskiego 7, przy wspólnym udziale spółdzielni.

**Dzisiaj Zorza ma 33 członków, w tym 30 spółdzielni, dwie spółki spod znaku Społem oraz KZRSS „Społem". Spółdzielnia jest współwłaścicielem z 44 % procentowym udziałem w nieruchomości, wraz z Krajowym Związkiem, który posiada dalsze 56 % nieruchomości w Kołobrzegu. Fundusz udziałowy spółdzielni na koniec 2022 r. wyniósł prawie 6 mln. zł.**

*Więcej str. 3* ▶

*Od lewej: prezes Danuta Mioduszewska, wicedyr. Mirosław Rychliński i dyr. Magdalena Budna.*

● FORUM PRZEDZJAZDOWE ●

Artykuł dyskusyjny

# Konsolidacja czy regres?

**W tym roku czekają nas zapowiadane, dwa ważne wydarzenia spółdzielcze: w dniach 15-17 listopada br. 51 Zjazd Krajowy KZRSS Społem, który odbędzie się w Hotelu SPA Narvil w Serocku k/Warszawy oraz w dniach 7-8 grudnia br. VII Kongres Spółdzielczości, który odbędzie się w Warszawie.**

O ile Zjazd Społem odbędzie się po normalnej, czteroletniej kadencji, to Kongres Spółdzielczości nastąpi aż po siedmiu latach, trzykrotnie przedłużanej kadencji. Zatem bilans działalności wybranych władz obejmie różne okresy, w tym okres pandemicznych obostrzeń i trudności.

Zanim do tego dojdzie, jak i do określenia programów na przyszłość i wyboru nowych władz, odbędą się kampanie wyborcze na delegatów. Już w maju i w czerwcu spółdzielcy będą wybierać swych delegatów na Zjazd Społem na dorocznych zebraniach przedstawicieli, lub walnych zgromadzeniach spółdzielni.

Natomiast na Kongres Spółdzielczości wybierają swych przedstawicieli na branżowe zjazdy przedkongresowe, które odbędą się na jesieni, rady nadzorcze spółdzielni i związków rewizyjnych. Tam dopiero wybieranych będzie 600 delegatów na Kongres.

### Zapraszamy do dyskusji

**W związku z tymi ważnymi wydarzeniami, nasza redakcja otwiera swoje łamy na dyskusję przedzjazdową i przedkongresową! Uważamy, że tak doniosłe gremia, najwyższe władze spółdzielcze, jakimi są Kongres i Zjazd, powinny być odpowiednio przygotowane do podejmowania racjonalnych decyzji.**

Przyszłym delegatom pomóc może wymiana informacji, ocen, poglądów, doświadczeń, wniosków, postulatów, aby trafnie ocenić sytuację spółdzielczości oraz mądrze określić programy na przyszłość i wybrać najlepszych przedstawicieli do władz spółdzielczych.

Aby rozpocząć taką dyskusję, warto postawić na jej początku szereg pytań, wynikających z troski o rozwój spółdzielczości i szukać na nie odpowiedzi. Tym bardziej, że sytuacja spółdzielczości nie jest obecnie łatwa, lecz od wielu lat napotyka ona na niebywałe trudności.

Naszym zdaniem, wciąż ogromnym cieniem na polskiej spółdzielczości kładą się katastrofalne skutki tzw. specustawy o zmianach w organizacji i działalności spółdzielni z dnia 20 stycznia 1990 r. Jak mówią nasi stali czytelnicy, w tym byli i obecni prezesi spółdzielni, którzy walczyli o prze-

*Więcej str. 2* ▶

WSS Śródmieście

# Zebrania członkowskie

*Zebranie w siedzibie WSS przy ul. Nowy Świat.*

**W dniach 25-26 kwietnia br. w siedzibie WSS Śródmieście i w SDH Hala Mirowska, odbyły się zebrania grup członkowskich. Miały one charakter sprawozdawczy.** We wszystkich uczestniczyły prezes Zarządu **Anna Tylkowska**, wiceprezes Zarządu ds. finansowych **Karolina Strząska**, przewodnicząca Rady Nadzorczej **Cecylia Przedpełska** oraz pozostali członkowie Rady Nadzorczej.

Zebrani wysłuchali sprawozdań: z działalności Spółdzielni za rok 2022, przedstawionego przez wiceprezes K. Strząska, w oparciu o multimedialną prezentację oraz z działalności Rady Nadzorczej i z realizacji wniosków zgłoszonych na zebraniach w roku 2022.

Zabierający głos w dyskusji, mówili m.in. o wpływie sytuacji gospodarczej w kraju na kondycję finansową firmy. **Red. Dariusz Gierycz** polecił na łamach SW publikowane teksty, sondaże i wywiady na temat bieżących wydarzeń, prezentujące głosy wielu przedstawicieli Spółdzielni, jak również parlamentarzystów. Dyskusja między spółdzielcami, szczególnie w Hali Mirowskiej, była momentami burzliwa. Jednak merytoryczną i spokojną wypowiedzią emocje uczestników studził dyrektor Hali Mirowskiej **Bogusław Pieńkowski**. Słowa uznania i podziękowania dla Rady Nadzorczej, Zarządu, kierowników placówek i pracowników skierowała **Leokadia Chrostek.**

Na zebraniach uchwalono cztery wnioski, które dotyczyły m.in. rozmów negocjacyjnych w sprawie wysokości czynszu z właścicielami niektórych z wynajmowanych lokali i kontynuowania działań, zwiększających sprzedaż produktów marki własnej „Społem".

**DANUTA BOGUCKA**

# • WIEŚCI SPÓŁDZIELCZE •

## Nowy wiceprezes

**28 kwietnia br. Rada Nadzorcza KZRSS Społem powołała na stanowisko zastępcy prezesa Zarządu Związku RAFAŁA PŁOSKIEGO.** Był on dotychczas dyrektorem Zespołu Lustracji KZRSS Społem. Jest przewodniczącym Rady Nadzorczej Krajowej Platformy Handlowej Społem. Wszedł on na wakujące miejsce po odwołanym 16 lutego br. Szymonie Fabisiaku, o czym informowaliśmy w numerze marcowym SW.

**Serdecznie gratulujemy i życzymy owocnej pracy.**

## Oferty majowe

Spośród majowych ofert internetowych warszawskich spółdzielni Społem, odnotowaliśmy m.in. propozycje **WSS PRAGA POLUDNIE.** Są to np. polecane na grilla przepisy na szaszłyki, karkówkę, w uzupełnieniu o sos tzatziki. Poza tym WSS promuje sery Baldauf z siennego, alpejskiego mleka z regionu Allgau oraz tradycyjne wędliny z firmy Słoniawy – Jan Niksiński, a także produkty BIO i akcję niemarnowania żywności.

Na początku maja **WSS WOLA** zachęca do grillowania kiełbas z JBB i Pekpolu, poleca lody Kaktus z Nestle i Nuii z Froneri, piwo Desperados, wędliny z firm Chabura i Cedrob, przyprawy Kamis, twarogi Mlekpolu itd.

**WSS ŚRÓDMIEŚCIE** oferuje na facebooku na majowe dni m.in. zamiast mięsa na grilla sery Camembert z Turka, o smakach żurawinowy, barbeque i mango chutney. Poza tym lody, warzywa na patelnię i kluski marki Społem oraz wedlowskie słodycze na Dzień Matki.

Jak zwykle, warszawska **SPÓLDZIELNIA PIEKARSKO-CIASTKARSKA** na facebooku nęci atrakcyjnymi zdjęciami. Maj rozpoczyna od oferty: „ZAKOCHAJ SIĘ NA WIOSNĘ W... NASZYCH SEZONOWYCH CIASTACH! ☺ Tak słodko i owocowo jeszcze nie było! Każdy znajdzie tutaj coś pysznego! ☺ TARTA Z OWOCAMI ☺ BEZA Z OWOCAMI ☺ EKLERKA ☺ BABECZKI Z OWOCAMI. Co wpadło Ci w oko? 👁 Daj znać! I pędź do najbliższego sklepu SPC, aby nie zniknęły Ci sprzed nosa!”

Społem WSS Śródmieście zaprasza do nowo otwartego sklepu Sezam Zdrowie! W sklepie znajdziemy wyłącznie zdrową żywność, m.in produkty bio, vege, bez laktozy a także bez glutenu! Sklep znajduje się przy ulicy Marszałkowskiej 126/134, u zbiegu ze Świętokrzyską, przy stacji metra, na poziomie -1 i jest czynny od poniedziałku do soboty w godzinach 7-21, a w niedziele handlowe od 8 do 18.

## Echa sukcesu

Przed miesiącem informowaliśmy obszernie o wielkim sukcesie KZRSS Społem i osobiście prezesa **Ryszarda Jaśkowskiego,** wywalczenia po kilku miesiącach jego uporczywych starań, tzw. tarczy gazowej dla spółdzielczych piekarń i ciastkarni.

Biuletyn Informacyjny KZRSS nr 2/2023 zamieścił serdeczne podziękowanie od bratniego KZRS Samopomoc Chłopska, podpisany przez prezes **Anetę Englot** za „pomoc i zaangażowanie w procesie walki o obniżenie cen gazu dla całej piekarniczej branży, zarówno tych spod znaku Społem jak i Kłosa”. Jak dodała: **„Dzięki Pańskiej determinacji został osiągnięty cel, który z pewnością przyczyni się do poprawy sytuacji finansowej naszych podmiotów”.**

# • FORUM PRZEDZJAZDOWE •

Artykuł dyskusyjny

# Konsolidacja czy regres?

►*Dokończenie ze str. 1*

trwanie spółdzielni w latach 90., ówczesna ustawowa likwidacja związków spółdzielczych, to było „przetrącenie kręgosłupa spółdzielczości”.

Dotąd, jak wielu z nich uważa, spółdzielnie pozostają „sparaliżowane” i rozproszone, bo pozbawione centrali gospodarczej, hurtu i niemałego majątku.

Są tacy, którzy uważają. iż na skutek tej ustawy powołanie później tylko związków rewizyjnych w miejsce zlikwidowanych gospodarczych, było „największym nieszczęściem” spółdzielczości. Jak wskazują, nigdzie na świecie nie dokonano takiego pogromu spółdzielczości, a likwidacji np. Związku Spółdzielni Spożywców w Polsce nie dokonały ani władze hitlerowskie, ani stalinowskie.

Niestety, jak zauważa część społemowców, Krajowa Rada Spółdzielcza nie ogłosiła żadnej „Białej Księgi” bilansu ogromnych strat spółdzielczości, jakie poniosła w wyniku ustawy z 1990 r.

### Hasła a rzeczywistość

W naszych sondach i dyskusjach redakcyjnych, podobnie jak na kolejnych zjazdach krajowych Społem w latach 90. i w obecnym wieku pojawia się stale postulat konsolidacji, albo integracji, czy koncentracji spółdzielni, utworzenia silnego, krajowego systemu wspólnych zakupów. Zabrzmiało to mocno również na ostatnim, 50 Zjeździe Krajowym w 2019 r., nawet w wizji odbudowy krajowej sieci handlowej pn. Polska Sieć Handlowa Społem Coop.

Niestety, co innego słowa, a co innego rzeczywistość. Mimo ogromnych wysiłków KZRSS Społem i Krajowej Platformy Handlowej Społem, nie udało się dotąd utworzyć z KPH silnej grupy zakupowej. Na liście udziałowców KPH mamy zaledwie 42 podmioty, w tym KZRSS Społem, dwie agencje handlowe i 39 spółdzielni, w stosunku do 227 spółdzielni zrzeszonych w Związku.

Wciąż wiele spółdzielni woli działać w strukturach zewnętrznych, jak np. PSD Gama, PGS, Chorten, albo KDD, Bliska, czy dalej w pojedynkę, rozpraszając społemowskie siły i faktycznie osłabiając możliwości, jakie daje zjednoczony potencjał Społem.

Co więcej, od czasu sławetnej specustawy z 1990 r. trwa regres spółdzielczości Społem, a konkurencyjne sieci uciekają przed nami w siną dal naprzód. Tracimy potencjał, sklepy, obroty, udział w rynku.

O ile w roku 2002 KZRSS Społem zrzeszał 314 spółdzielni z 5 tys. sklepów, 500 zakładów produkcyjnych i zatrudnionych 68 tys. osób, przy obrotach rocznych jeszcze w 2008 r. 8,5 mld zł, to w 2019 r. na 50 zjeździe zrzeszał 240 spółdzielni, z 2,5 tys. sklepów, 186 zakładami produkcyjnymi, przy 7,2 mld zł obrotu rocznie.

Dzisiaj to już mamy 227 spółdzielni zrzeszonych w Związku, z 2100 sklepów, nadal mimo inflacji z 7,2 mld zł obrotu. W Warszawie przez kilka lat WSS, oprócz Żoliborza odnotowały straty, ubytek sklepów i obrotów.

Obecny Krajowy Związek Rewizyjny nie ma, niestety, uprawnień gospodarczych, a swoje zadania statutowe wykonuje wzorowo, np. w zakresie lustracji, szkoleń, doradztwa. Sukcesem jest powołanie Funduszu Promocji i umowa promocyjna z Polską Ligą Siatkówki, przystąpienie do Euro Coop, wywalczenie tarczy gazowej dla piekarń, obrona wolnych niedziel, rozwój SOW Zorza w Kołobrzegu. Niezwykle cenne są jego inicjatywy gospodarcze.

### Społem czy osobno?

**Jednak powstaje zasadnicze pytanie – czy na Zjeździe zahamujemy regres, czy wreszcie nastąpi przełom w konsolidacji spółdzielni? Czy na Zjeździe zjednoczymy siły, czy też nadal będą one rozproszone? Czy da się wskrzesić zapał i entuzjazm dla rozwoju?**

Podobne pytania stają przed nami w obliczu długo oczekiwanego Kongresu Spółdzielczości. Czy po latach chudych nastąpią lata tłustsze dla spółdzielczości? Czy przygotujemy dobre nowe prawo spółdzielcze, dla odbudowy związków gospodarczych? Czy na nowo zacznie działać Muzeum Spółdzielczości, jak przed kilku laty, gdy były tam liczne imprezy promocyjne, wystawy, spotkania kulturalne, literackie itp.

Czy ruszy promocja spółdzielczości, konferencje prasowe, a tematyka spółdzielcza pojawi się znów w programach szkolnych, radiowych, telewizyjnych, naukowych, politycznych, artystycznych, wydawniczych?

**REDAKCJA**

Z prac samorządu spółdzielczego

# Drugi dom

## Rozmowa z przewodniczącą Rady Nadzorczej SS Mokpol – KRYSTYNĄ REDUCH oraz przewodniczącą Komisji Rewizyjnej RN – JANINĄ KORYL

▶*Dokończenie ze str. 1*

**JK** – Moja droga do Spółdzielni handlowej też nie była typowa. Pierwszą pracę zawodową rozpoczęłam w 1967 roku w budownictwie przemysłowym jako analityk, zgodnie z kierunkiem studiów. W 1974 roku zapisałam się na kurs kroju i szycia prowadzony przez panią Marię Grabowską, a organizowany przez Spółdzielnię mokotowską – Praktyczną Panią. Warunkiem uczestniczenia w kursie było zapisanie się na członka spółdzielni i wpłacenie udziału. W taki to sposób stałam się członkiem Spółdzielni. Długoletni działacz Spółdzielni pan Tadeusz Rausz odnalazł mnie i wprowadził do pracy w Komitetach Członkowskich działających przy sklepach na Stegnach. Na zebraniach Grup Członkowskich byłam też wybierana na delegata na Zebrania Przedstawicieli Spółdzielni.

W 1987 r. zostałam wybrana po raz pierwszy do Rady Nadzorczej, gdzie pracowałam początkowo w Komisji Handlu. Od tej pory jestem wybierana na kolejne kadencje Rady, a od 2008 r. przewodniczę Komisji Rewizyjnej. W sprawowaniu tej funkcji wykorzystuję moje niemałe doświadczenie ekonomiczne, wiedzę fachową i doświadczenie życiowe, z szerokich kontaktów z ludźmi.

**– Jak jest zorganizowana praca Rady Nadzorczej?**

**KR** – Kadencje Rady Nadzorczej są trzyletnie. W obecnie kończącej się kadencji (lata 2020-2023) pracuje 10-osobowa Rada Nadzorcza w dwóch komisjach – rewizyjno-samorządowej i gospodarczej. Do prezydium Rady obok przewodniczącej wchodzą: jej zastępczyni Janina Kowalska i sekretarz Barbara Stefańska. Pięcioosobowym komisjom przewodniczą – Janina Koryl i Zofia Sułek-Borzyszkowska. Na co dzień współpracujemy z Zarządem Spółdzielni, w składzie – prezes Sylwester Cerański i członek Zarządu, główna księgowa Elżbieta Różycka.

Praca Rady i komisji odbywa się na podstawie przyjmowanych półrocznych planów pracy, zgodnie z regulaminem. Oczywiście, przedmiotem prac są także wydarzenia nadzwyczajne, które występowały np. w okresie pandemii. Na każde posiedzenie otrzymujemy materiały i informacje od Zarządu, którego członkowie biorą udział w naszych posiedzeniach. Okresowo i w razie potrzeby, prezydium Rady spotyka się z Zarządem.

Należy dodać, że nasza Rada reprezentuje 280 członków Spółdzielni. Działają oni w Grupach Członkowskich oraz Kole Spółdzielczyń i Kole Seniorów.

**JK** – Co kwartał nasze komisje dokonują oceny pracy 14 placówek handlowych Spółdzielni, co poprzedzamy ich wizytacją i rozmowami z załogami, zwykle dokonywanymi bez zapowiedzi. Zwracamy uwagę na wszystkie aspekty pracy w handlu, w tym na walkę konkurencyjną z pobliskimi sklepami wielkich sieci oraz dbanie o wizerunek placówek.

Wysokie noty otrzymują m.in. sklepy: nr 165 przy ul.Konstancińskiej w siedzibie Spółdzielni, nr 30 przy Modzelewskiego obok siedziby Polskiego Radia, nr 40 Megasam przy ul. Surowieckiego na Ursynowie i nr 164 przy ul. Portofino na Stegnach.

Przy ocenie placówek bierzemy pod uwagę jakość obsługi klientów. Ich praca musi być skierowana „do klienta", ponieważ to od niego zależą sprzedaż towarów i przywiązanie do danej placówki. Tutaj liczy się i indywidualny stosunek do klienta, uprzejmość i sprawność obsługi, odpowiednie eksponowanie towarów, tak by klient wracał do naszych sklepów. Pomagają w tym różne zabiegi marketingowe oraz inicjatywa samych załóg.

Nasza Rada nie zapomina, oczywiście, o dbanie o naszych pracowników. Stara się zapewnić dobre warunki pracy i świadczenia socjalne. Należy wymienić choćby korzyści wynikające z Funduszu Socjalnego, jak m.in. dopłaty do wczasów, kolonii dla dzieci, paczki świąteczne, wyprawki szkolne, zapomogi, dopłaty do wycieczek turystycznych.

Mogę dodać, że często w Radzie i podczas spotkań z Zarządem wykorzystywałam moje zawodowe doświadczenia w bankowości, zwłaszcza przy podejmowaniu strategicznych decyzji.

**– Jakie są Pań najważniejsze doświadczenia samorządowe i co możecie przekazać młodszym członkom spółdzielni?**

**KR** – W moim przekonaniu, do pracy zawodowej i do działalności samorządowej w spółdzielczości trzeba mieć serce i czasem wiele jej poświęcić z życia osobistego i rodzinnego. Moja rodzina niekiedy miała pretensje, że traktuję „dom jak hotel". Ale faktycznie, tak było np. w okresie PRL, kiedy trzeba było walczyć o towar, lepić kartki żywnościowe, przyjmować nieraz nocne dostawy do sklepów, aby rano ludzie mogli kupić chleb i inne podstawowe artykuły. To była kwestia odpowiedzialności zawodowej i społecznej.

Podobnie jest i teraz, w dobie walki już nie o towar, ale o klienta. Np. w okresie pandemii potrzeba było wielu wyrzeczeń, aby zapewnić bezpieczne warunki sprzedaży dla klientów i załóg, aby pomagać zwłaszcza osobom starszym, niedołężnym.

Mogę powiedzieć, że podczas mojej długiej pracy zawodowej, wychowałam przynajmniej sześciu kierowników sklepów. Każdemu przekazywałam, iż w tej pracy, która jest pewnego rodzaju służbą społeczną, trzeba być otwartym do ludzi. Otwartym na ich potrzeby i troski. Starać się rozumieć ich nieraz skomplikowane życie osobiste. Po prostu lubić ludzi i swoją pracę, która daje efekty, w postaci zaspokajania potrzeb innych.

**JK** – Podobnie jak moja koleżanka, uważam, że w pracy w handlu i w spółdzielczości potrzebne jest zaangażowanie społeczne. Trzeba być otwartym wobec drugiego człowieka. Okazywać mu szacunek, zaufanie, zrozumienie, nieraz wyrozumiałość wobec jego słabostek, przyzwyczajeń, poglądów, różnych charakterów i temperamentów.

W pracy w zespole należy dbać o wspólne dobro Spółdzielni, strzec dorobku poprzednich pokoleń, zabiegać o interesy, potrzeby pracowników, załóg, koleżanek i kolegów w samorządzie. Najlepiej, kiedy czujemy się w Spółdzielni jak w rodzinie. Kiedy splatają nas wspólne losy, na lepsze i gorsze czasy, na przyszłość.

Moja rodzina mówi, że dla mnie Spółdzielnia jest jak „drugi dom" i faktycznie tak jest. Te doświadczenia i wskazania będziemy przekazywać młodszym pokoleniom „mokpolowców".

**– Dziękuję Paniom za rozmowę.**

**Rozmawiał:**
**DARIUSZ GIERYCZ**

WZ Społem SOW Zorza

# Spotkanie w Kołobrzegu

▶*Dokończenie ze str. 1*

Oprócz przedstawicieli członków spółdzielni na czele z prezesem KZRSS Społem **Ryszardem Jaśkowskim** obecny na uroczystości był również były prezes Krajowego Związku **Jerzy Rybicki,** który również popierał przed 12 laty tą wspólną inwestycję i uczestniczył przy jej tworzeniu. W kolacji uczestniczyli również dyrektor Hotelu Zorza **Magdalena Budna** i jej zastępca **Mirosław Rychliński,** którzy na co dzień dbają o ten obiekt od jego otwarcia tj. od 2015 r.

W dniu następnym odbyło się doroczne Walne Zgromadzenie Członków „Społem" SOW „Zorza". Prezes Danuta Mioduszewska przedstawiła sprawozdanie z działalności oraz sprawozdanie finansowe spółdzielni za 2022 r. Za 2022 r. Spółdzielnia wypracowała nadwyżkę bilansową w kwocie 943 tys. zł, z której zostanie wypłacona dywidenda w wysokości 15% udziału, tj. 9000 zł od jednego udziału. To kolejny rok, w którym Zorza wypłaci dywidendę /za 2021 oprocentowanie udziałów wyniosło 9%/.

Hotel Zorza jest świetnie położony w dzielnicy Uzdrowiskowej, w pierwszej linii od morza, posiada 61 pokoi, w tym 3 studia oraz apartament De Lux, salę konferencyjną 200 m$^2$, profesjonalne wyposażenie multimedialne, zaplecze bankietowe, kawiarnię ZORZA, SPA, fryzjera i salkę treningową. Posiada własną stronę internetową, przez którą można dokonywać rezerwacji, ale oczywiście zachęca do kontaktów bezpośrednich, z dyrekcją lub recepcją.

**Oprócz pobytów indywidualnych i rodzinnych Zorza oferuje organizację eventów, szkoleń i atrakcji dla grup. Poza wysokim sezonem (czerwiec-sierpień), zaprasza do organizowania w Zorzy wyjazdowych posiedzeń rad nadzorczych i innych grup ze spółdzielni Społem, które zawsze mogą liczyć na odpowiedni rabat.**

*Prezes Danuta Mioduszewska wręcza certyfikat założyciela prezes Annie Tylkowskiej z WSS Śródmieście.*

# Społecznik w sutannie

## JÓZEF MĘŻNICKI 1876-1940

**Obok wielkich przywódców spółdzielczości spożywców Społem, jak sławni Stanisław Wojciechowski, Romuald Mielczarski, Marian Rapacki, Irena Strzelecka, godnymi uczczenia ich pamięci są ci z drugiego szeregu, członkowie władz krajowych, prezesi spółdzielni, aktywni społecznicy. Do takich postaci, obok np. Marii Dąbrowskiej, Stefana Żeromskiego, Karola Miarki, Wandy Papiewskiej, Stanisława Thugutta, Józefa Jasińskiego, należy zaliczyć księdza Józefa Mężnickiego.**

**Nie on jeden był wybitną postacią polskiego ruchu spółdzielczego, spośród osób duchownych, jak księża Piotr Wawrzyniak, Augustyn Szamarzewski, bp Stanisław Adamski. Jednak w Społem odegrał istotną, czołową rolę.**

**Ks. Mężnicki wyrósł w patriotycznej i społecznikowskiej tradycji rodzinnego, częstochowskiego domu, gdyż jego ojciec Ludwik walczył w Powstaniu Styczniowym,** był długoletnim radnym miasta Częstochowy, założycielem i członkiem zarządów szeregu stowarzyszeń społecznych i gospodarczych, między innymi Towarzystwa Kredytowego i Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego.

Urodzony 14 marca 1876 r. w Częstochowie, już w czwartej klasie tamtejszego rosyjskiego gimnazjum został wyrzucony przez władze carskie za kolportowanie książek o powstaniu. Kończył naukę w gimnazjum piotrkowskim, a następnie po ukończeniu seminarium duchownego we Włocławku, otrzymał w 1899 r. święcenia kapłańskie na Jasnej Górze. Niedługo potem został wikariuszem w Rozprzy pod Piotrkowem, a później w Kole nad Wartą.

**Pracował tam osiem lat i odkrył wtedy w sobie pasję społecznikowską. Jako katecheta założył Polską Macierz Szkolną i zorganizował chór farny „Lutnia" im. Stanisława Moniuszki. I znów został usunięty przez władze carskie za udział w wystąpieniach niepodległościowych.**

Na początku maja 1908 roku przeniesiono go do Częstochowy, gdzie objął funkcję wikariusza w kościele św. Zygmunta. Czas wolny od obowiązków kościelnych ks. Józef Mężnicki poświęcał wówczas na szeroką działalność społeczną, przede wszystkim na rozwój spółdzielczości spożywców. Był współorganizatorem i opiekunem wielu stowarzyszeń spożywczych na terenie miasta i najbliższej okolicy.

Jak pisał na łamach Gazety Częstochowskiej 17 stycznia 2005 r. Jerzy Mucha: - **„Z podziwu godną wytrwałością pomagał poszczególnym spółdzielniom w prowadzeniu ich działalności gospodarczej, uczył prowadzenia ewidencji księgowej i finansowej, jak również prowadził niezbędną korespondencję z władzami i kontrahentami".**

Autor artykułu wspomina, że w 1909 roku, w obrębie obecnych granic Częstochowy działało aż 15 samodzielnych stowarzyszeń spożywców. Były to jednostki małe, jednosklepowe, o słabym potencjale gospodarczym, uniemożliwiającym im rozwój. We własnym zakresie organizowały zakupy towarów i sprzedaż. Posiadały wybierany przez członków zarząd Stowarzyszenia i własne fundusze. Borykały się jednak stale z dużymi trudnościami finansowymi. Działając w pojedynkę stanowiły zbyt słaby potencjał gospodarczy, nie dający większych perspektyw rozwojowych i możliwości przetrwania na rynku.

### Pionier konsolidacji

I wówczas, jednym z pierwszych zwolenników konsolidacji stowarzyszeń spożywczych był ks. Józef Mężnicki. To był moment przełomowy. Na konferencji zarządów 15 stowarzyszeń z Częstochowy i 9 z okolic miejscowości w **dniu 14 lutego 1909 roku, doprowadził do powołania w Częstochowie Okręgowej Komisji Wspólnych Zakupów.** Podczas obrad Komisji został wybrany jej przewodniczącym.

**Jak pisał J. Mucha, wspólna praca i korzyści wynikające z zakupów hurtowych po niższych cenach zbliżyły zarządy poszczególnych spółdzielni i stopniowo doprowadziły do likwidacji wzajemnych uprzedzeń i niechęci. Uwieńczeniem współpracy było podjęcie uchwały na posiedzeniu Komisji Wspólnych Zakupów w dniu 24. września 1911 roku o uruchomieniu wspólnej piekarni zaopatrującej w pieczywo sklepy spożywcze. Jednocześnie podjęto uchwałę o założeniu w Częstochowie spółdzielni pod nazwą „Nasza Piekarnia". Członkami założycielami nowej spółdzielni zostało 8 stowarzyszeń spożywczych z Częstochowy oraz Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe.**

**Zarząd nowej spółdzielni, przy współpracy z ks. Józefem Mężnickim, zdołał uzyskać kredyt pod koniec czerwca 1912 roku na nabycie nieruchomości przy ul. Stradomskiej 6 (obecnie 1 Maja 6, gdzie mieści się siedziba PSS Społem). Przekazanie piekarni do produkcji odbyło się 23. listopada 1913 roku, a więc blisko 110 lat temu.**

Jak zaznacza autor artykułu, ks. Mężnicki, w czasie swojego pobytu **w Częstochowie, brał również udział w innych przedsięwzięciach natury społecznej: był członkiem zarządu Towarzystwa Dobroczynności dla Chrześcijan, patronował Stowarzyszeniu Rzemieślniczo-Przemysłowemu, a w latach 1910-1913 był kapelanem Ochotniczej Straży Ogniowej w Częstochowie.**

**Po zakończeniu pierwszego etapu konsolidacji spółdzielczości częstochowskiej**, ks. Mężnicki opuścił swe rodzinne miasto. W połowie czerwca 1913 roku, przeniesiony został przez władze kościelne do miejscowości Rajsko koło Kalisza, gdzie został administratorem miejscowej parafii. Rajsko zawdzięcza ks. Mężnickiemu **wybudowanie domu spółdzielczego i domu ludowego oraz odnowienie zabytkowego kościoła.** Był tam także opiekunem straży pożarnej.

Na początku lat trzydziestych został proboszczem parafii w Kole nad Wartą. Wybudował tam **duży dom parafialny**. Był organizatorem oddziału Akcji Katolickiej. W tym okresie został mianowany honorowym kanonikiem Kolegiaty Kaliskiej oraz dziekanem.

W roku 25-lecia Związku Spółdzielni Spożywców Społem w 1936 r., z tej okazji ówczesny prezydent RP Ignacy Mościcki nadał ks. Józefowi Mężnickiemu Złoty Krzyż Zasługi, **„za zasługi na polu spółdzielczości".**

### Męczeńska śmierć

Po napaści Niemiec na Polskę w 1939 r., podczas okupacji, 26. sierpnia 1940 roku został aresztowany i osadzony w obozie przejściowym w Szczeglinie, a następnie przeniesiony 29. sierpnia 1940 roku do obozu koncentracyjnego KL Sachsenhausen. Tam, jak opisuje J. Mucha, zaraz przy wejściu do obozu, został przez esesmanów pobity. Był poniewierany przy ćwiczeniach i „sportach" obozowych, których nie mógł dokładnie wykonać, prześladowany przez blokowego. Zmarł zamęczony 11. listopada 1940 roku w wieku 64 lat.

### Pełen inicjatywy

**Trzeba odnotować, że jeszcze w okresie zaborów ks. Józef Mężnicki brał też aktywny udział w konsolidacji spółdzielni spożywców w jeden krajowy związek. Był delegatem spółdzielni częstochowskiej, wówczas jednej z najsilniejszych, na pierwszy zjazd spółdzielni w 1911 r. Tam został wybrany w skład pierwszej Rady Nadzorczej Związku, jako jej wiceprezes.**

**W dwa lata później, 20 października 1913 r. otwierał krajową hurtownię i siedzibę Związku w Warszawie przy ul. Mickiewicza /obecnie ul. Grażyny/, wraz z prezesami Związku Stanisławem Wojciechowskim i Romualdem Mielczarskim. Poświęcając ten gmach z napisem SPOŁEM na frontonie budynku, wygłosił piękną mowę, której fragmenty cytowaliśmy w ubiegłym miesiącu.**

Dopiero w 2021 r. władze Berlina, z inicjatywy grupy jego mieszkańców oddały do użytku pomnik na cmentarzu Altglieniecke w południowym Berlinie, przy ul. Schonfelder Chaussee 100, którym uczczono pamięć ponad 1300 ofiar nazizmu, których prochy spoczywają w tym miejscu. Na wielkich szklanych, zielonych tablicach wypisano imiona i nazwiska ofiar, zamęczonych i zamordowanych w trzech obozach koncentracyjnych i więzieniach berlińskich w okresie 1940-1943.

**Wśród ofiar są prochy 440 Polaków, w tym 18 księży i księdza Mężnickiego. Można im oddać hołd i złożyć kwiaty, odczytać nazwiska i pomodlić się. Siedząc opodal na ławce, można pobudzić refleksję, ze jednak „non omnis moriar", że dzieło ks. Mężnickiego nadal żyje i rozkwita, a częstochowska piekarnia nadal piecze chleby i inne wypieki.**

**DARIUSZ GIERYCZ**

# Szkolenia historyczne

**Przed miesiącem opublikowaliśmy pismo Koła Historycznego Spółdzielczości Spożywców przy naszej redakcji oraz redakcji do prezesa Zarządu KZRSS Społem Ryszarda Jaśkowskiego w sprawie uruchomienia przez Związek cyklicznych, powszechnych szkoleń dla nowych pracowników i członków spółdzielni, w tym członków rad nadzorczych i kadr kierowniczych, poświęconych wiekowej tradycji, historii i misji społecznej SPOŁEM.**

W trosce o pielęgnowanie i propagowanie bogatej tradycji, historii i misji społecznej SPOŁEM, powoływaliśmy się też na uchwały programowe 50 Zjazdu Krajowego KZRSS Społem z 2019 r. Zjazd słusznie wytyczył w programie, że należy „propagować idee spółdzielczości wśród młodego pokolenia pracowników, członków i młodzieży szkolnej" oraz „wzmocnić organizowanie wspólnych akcji promocyjnych i podnoszenia kwalifikacji pracowników spółdzielni".

W swoim piśmie podkreślamy, iż postulowane szkolenia historyczne mają ogromne znaczenie dla budowy poczucia tożsamość i motywacji do działań i pracy dla uczestników takich szkoleń. Ze swojej strony zaoferowaliśmy pomoc i współpracę przy organizacji szkoleń. Tym bardziej, że jak obserwujemy, w ostatnich latach następuje odmłodzenie kadr i często wymiana pokoleniowa na różnych stanowiskach. Nowi pracownicy i członkowie spółdzielni muszą znać historię i dorobek pokoleń SPOŁEM, również dla potrzeb promowania handlu społemowskiego wśród klientów naszych sklepów.

Poza szkoleniami historycznym, dla uczczenia pamięci i zasług pierwszego prezesa Związku Społem i późniejszego Prezydenta RP Stanisława Wojciechowskiego, zawnioskowaliśmy nadanie jego imieniem jednej z sal konferencyjnych / np. sali kolegialnej ze sztandarem Związku/, w historycznym gmachu Społem przy ul. Grażyny 13. W tym roku mija akurat 70 rocznica śmierci prof. Wojciechowskiego, 9 kwietnia 1953 roku. Mija także 110 lat od zbudowania gmachu Społem, który otwierali 20 października 1913 roku Romuald Mielczarski i Stanisław Wojciechowski.

**W rozmowie z naszym redaktorem naczelnym, 6 kwietnia br. prezes Ryszard Jaśkowski przychylnie ustosunkował się do naszych wniosków. Sugerował nawet, aby tablicę ku czci Stanisława Wojciechowskiego umieścić na frontonie gmachu Związku oraz aby przygotować szczegółowy scenariusz szkoleń historycznych.**

**REDAKCJA**

● HANDEL2023 ● HANDEL2023 ● HANDEL2023 ●

# Milionowe grzywny

**Właściciel sieci sklepów Biedronka, portugalskie konsorcjum Jeronimo Martins, przegrał w sądzie z prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Tomasz Chróstny nałożył w 2021 roku karę 60 mln złotych na firmę za nieprawidłowe wskazywanie kraju pochodzenia warzyw i owoców. Sąd właśnie podtrzymał tę grzywnę.**

– Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów podkreślił, że wprowadzenie konsumentów w błąd może dotyczyć cech produktu, w tym oznaczenia krajem pochodzenia – czytamy w komunikacie UOKiK. Podkreślono również, że „pełna i rzetelna informacja o oferowanych produktach to obowiązek przedsiębiorcy i niezbywalne prawo konsumenta".

## Nieprawdziwe informacje w 27 proc. sklepów

W kwietniu 2021 r. Tomasz Chróstny, prezes UOKiK, nałożył na Jeronimo Martins Polska, właściciela sieci Biedronka, karę w wysokości ponad 60 mln złotych. Firma miała wprowadzać w błąd klientów, podając nieprawdziwe informacje o kraju pochodzenia warzyw i owoców.

Postępowanie wszczęto w maju 2020 r. Powodem były skargi na błędne podawanie kraju pochodzenia warzyw i owoców w wielu sklepach sieci Biedronka oraz potwierdzające to wyniki kontroli Inspekcji Handlowej. Inspektorzy porównywali dane na sklepowych wywieszkach z tymi na opakowaniach zbiorczych lub jednostkowych oraz w dokumentach dostawy.

Szczególną uwagę poświęcono owocom i warzywom, które były deklarowane jako polskie, a wobec których istniało największe ryzyko podania błędnego kraju, gdyż rosną one zarówno w Polsce, jak i w innych państwach. To m.in. cebula, ziemniaki, kapusta, marchew, pomidory, jabłka i truskawki.

Inspektorzy sprawdzili w sumie 263 sklepy Biedronka w całym kraju. W 73 z nich, czyli aż w 27,8 proc. skontrolowanych, stwierdzili nieprawidłowe oznakowanie warzyw i owoców krajem pochodzenia. W tych sklepach w niektórych przypadkach nieprawidłowości sięgały nawet ponad 20 proc. sprawdzonych partii produktów.

## Kara 60 mln zł

– Przykładowo na wywieszce przy stoisku był napis „Polska", chociaż w rzeczywistości czosnek sprzedawany 15 października 2019 r. w Biedronce w Łodzi pochodził z Hiszpanii, ziemniaki oferowane 19 lutego 2020 r. w Radymnie (podkarpackie) – z Francji, kapusta włoska sprzedawana 19 lutego 2020 r. w Kołobrzegu – z Francji, seler oferowany 12 maja 2020 r. przez dyskont w Koszalinie – z Niderlandów, gruszki dostępne 24 lutego 2021 r. w Biedronce w Katowicach – z Holandii, a cebula szalotka, którą można było nabyć 24 lutego 2021 r. w sklepie w Bydgoszczy – z Francji – wyliczono w komunikacie UOKiK.

– Konsumenci coraz częściej zwracają uwagę na kraj pochodzenia produktów. Wiele osób kieruje się w swoich wyborach patriotyzmem gospodarczym, bo chcą wspierać polskich producentów – podkreślił Tomasz Chróstny, prezes UOKiK.

– Dla innych ważne są kwestie transportu żywności, który może mieć wpływ na ilość stosowanych pestycydów do jej zabezpieczenia, czy też zagrażający środowisku ślad węglowy pozostawiany w trakcie przewozu. Dlatego prawdziwa i rzetelna informacja o kraju pochodzenia warzyw i owoców jest niezbędna do podjęcia świadomej decyzji o zakupie. W sklepach Biedronka konsumenci w tej kwestii narażeni byli na częste wprowadzenie w błąd, co jest nieuczciwą praktyką rynkową – dodał Chróstny.

Firma zdecydowała się zaskarżyć decyzję prezesa UOKiK do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W poniedziałek, 17 kwietnia, zapadł wyrok pierwszej instancji, oddalający skargę Jeronimo Martins. Firma może jeszcze odwoływać się do sądu apelacyjnego.

## Inne kary

– Materiał dowodowy w tej sprawie został zebrany w sposób nieobiektywny. JMP odwoła się od decyzji Prezesa UOKiK do sądu, uznając ją za nieproporcjonalną i dyskryminując – zapowiedziała spółka.

To jednak nie jest najwyższa kara, jaką musi ponieść sieć sklepów Biedronka. Biedronka jest złośliwie określana jako „ulubienica" UOKiK. Urząd regularnie nakłada na nią bowiem gigantyczne kary. Pod koniec 2020 r. prezes UOKiK nałożył na Jeronimo Martins Polska karę ponad 723 mln zł!

Tomasz Chróstny ocenił, że firma z wykorzystaniem rabatów retrospektywnych nieuczciwe zarabiała kosztem dostawców produktów spożywczych, głównie owoców i warzyw. Jest to rekordowa kara od UOKiK-u dla jakiegokolwiek sklepu za nadużywanie pozycji rynkowej w relacjach biznesowych. Postępowanie odwoławcze w tej sprawie ciągle trwa. **MATEUSZ DAMOŃSKI**

# Kasacje prokuratora

**Prokurator generalny i minister sprawiedliwości Zbigniew Ziobro wniósł kasacje od wyroków, które uniewinniły właścicieli sklepów oskarżonych o omijanie zakazu handlu w niedziele. Otwierali oni w placówkach m.in. kluby czytelnika, czy biura podróży.**

Sprawa dotyczy trzech prawomocnych wyroków, które zapadły na południu Polski. Dotyczą sklepów spożywczych oraz alkoholowych. Ich właściciele omijali zakaz handlu w niedziele i święta, rozszerzając zakres działalności placówek. Przedsiębiorcy starali się wykorzystać przepisy, które pozwalają sklepom działać „w placówkach handlowych w zakładach prowadzących działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku".

Firmy otworzyły w tym celu w lokalach kluby czytelnika, biura podróży, punkty informacji turystycznej, a także wypożyczalnie sprzętu sportowego. Chociaż sądy rejonowe uznały, że było to działanie bezprawne, to jednak okręgowe w drugiej instancji uchyliły niekorzystne dla właścicieli sklepów wyroki.

## Ziobro w akcji

Przeciwko uniewinnieniu przedsiębiorców protestował Główny Inspektor Pracy. Sprawą zajął się prokurator generalny i zarazem minister sprawiedliwości Zbigniew Ziobro, który wniósł kasacje do wspomnianych wyroków sądów okręgowych.

– W kasacjach podnoszono m.in. że sądy odwoławcze dokonały błędnej wykładni przepisu art. 6 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni, wskutek czego uniewinnione zostały osoby, które wbrew zarówno literalnemu brzmieniu, jak i wykładni celowościowej przywołanego przepisu, powierzały w niedziele pracę pracownikom, mimo iż prowadzone przez nie placówki handlowe nie spełniały żadnego z wyjątków, o których stanowi ustawa – mówił cytowany przez portal „Wiadomości Handlowe" Łukasz Łapczyński, rzecznik prasowy Prokuratury Krajowej.

Według rzecznika kluczowe w kontekście wyjątków od tzw. zakazu handlu jest to, która działalność jest dominująca w danym przypadku. – Na przykład w bibliotece może działać punkt handlowy, ale nie może być tak, że półka z książkami w supermarkecie pozwala działać sklepowi w niedziele i święta zgodnie z prawem – podkreślił. Dlatego sprawy, którymi zajął się Zbigniew Ziobro, mają być ponownie rozpatrzone przez sądy.

## Najpierw do sklepu?

O zakaz handlu został niedawno, bo 10 marca, zapytany Donald Tusk, przewodniczący Platformy Obywatelskiej, który spotkał się z mieszkańcami wielkopolskiej Rokietnicy. – Jednym z argumentów zakazu handlu w niedziele była obrona polskiego małego handlu. Ale tak naprawdę zakaz okazał się dla nich zabójczy. Czy padły jakieś Lidle, czy wielkie galerie? Nie słyszałem. A 30 tys. sklepów padło m.in. z powodu zakazu – powiedział autorytatywnie na spotkaniu Donald Tusk. Nie wskazał jednak źródła takich danych.

Lider Platformy nie odpowiedział wprost, co zrobi z zakazem, jeśli jego partia wygra tegoroczne wybory. Dał jednak wskazówkę. – Jestem zwolennikiem tego, by ludzie sami decydowali, jak spędzają niedzielę – stwierdził Tusk. Przewodniczący PO odniósł się także do argumentu, że zakaz służy też temu, by ludzie mogli iść na mszę do kościoła. – To jest absurd. Jestem wierzący, idę na mszę, a jak muszę coś kupić, to pójdę coś kupić – skwitował.

**MATEUSZ DAMOŃSKI**

# Nowe marki

**W tym roku na polskim rynku zadebiutowało kilka nowych marek. Otworzyło się też kilka nowych centrów handlowych, a niektóre z nich zostały rozbudowane.**

W lutym br. pierwszy sklep stacjonarny w Polsce otworzyła marka Lush, a na jego lokalizację wybrała centrum handlowe Złote Tarasy w Warszawie. W strefie food court warszawskiego Blue City zadebiutowała z kolei marka Master Burger. Nowy najemca pojawił się także w warszawskim Okęcie Park - CentrumRowerowe.pl otworzyło tu swój pierwszy sklep stacjonarny.

Jak podaje Colliers, firma świadcząca usługi w branży nieruchomości i zarządzania inwestycjami, rok 2023 przyniesie kolejne debiuty. Decyzję o wejściu na nasz rynek ogłosiły już marki takie, jak Woolworth, Popeyes, Fruitissimo (soki, napoje) czy Bob Snail (słodycze z naturalnymi składami).

Z badań firmy wynika ponadto, że pierwsze miesiące 2023 r. stały też pod znakiem licznych aktywności na rynku fuzji i przejęć. Nowym właścicielem sieci sklepów GoSport została firma Sportsdirect.com Poland, zaś ukraińska firma EpicentrK stała się inwestorem w Intersport Polska. Benefit Systems poinformowało o przejęciu 16 klubów należących do Calypso Fitness, a Lagardère Travel Retail zostało franczyzobiorcą 131 kawiarni Costa Coffee w Polsce i 11 na Łotwie.

Wiele się dzieje również na rynku centów handlowych. Obecnie działa ich 617. Od początku 2023 r. otwarto już sześć nowych obiektów, a trzy istniejące projekty rozbudowano, z czego największym ponownie otwartym obiektem był Fort Wola w Warszawie o powierzchni 22 tys. mkw. W przebudowie są kolejne centra handlowe – prace trwają m.in. w łódzkiej Sukcesji, którą w ubiegłym roku nabyła spółka Amush Investment Group. Na koniec I kwartału zakończyła się modernizacja warszawskiej Promenady.

Do użytku oddano też parki handlowe. Największy z nich otwarto w Kłodzku oraz w Łubnie koło Góry Kalwarii - oba projekty po ok. 10,2 tys. mkw. GLA. Do największych otwarć zaliczyć należy również rozbudowę centrum handlowego Galeria Emka w Koszalinie o park handlowy M Park o powierzchni około 10 tys. mkw GLA.

Coraz częściej można zauważyć, że właściciele polskich centrów handlowych poszukują nowych rozwiązań dla starzejących się obiektów, a wszelkiego rodzaju przebudowy i unowocześnienia są teraz w modzie.

**MATEUSZ DAMOŃSKI**

SKT Construction

**SKT Construction**

**Biuro i pracownia:**
Janczewice, ul. Jedności 118
05-506 Lesznowola

**Adres:**
34-406 Józefosław
Świetlista 19 lok. 2

**NIP:** 7361643065 | **REGON:** 122876373

**Numer kontaktowy:**
782 558 020

**Adres e-mail:**
sktconstruction1987@gmail.com

**Godziny otwarcia:**
Czynne dla Was całą dobę

www.filmpolski.pl/fp/index.php?osoba=11122012
www.instagram.com/sktconstruction
www.facebook.com/SKT.CONSTRUCTION.scenografia

# Być radosnym

*Młodzi artyści z Zespołu Szkół Specjalnych nr 85*

**Zespół Szkół Specjalnych nr 85 przy ul. Elektoralnej 12/14 w Warszawie nie ustaje w działaniach. 20 kwietnia br. zorganizował III Mazowiecki Festiwal Piosenki Religijnej *„Być radosnym, dobrze żyć i wróblom pozwolić ćwierkać”* (**św. Jan Bosko) pod Honorowym Patronatem Kurii Metropolitalnej w Warszawie.

W festiwalu wzięło udział 130 młodych wykonawców (soliści i zespoły) oraz ich opiekunowie. Do tego wydarzenia, jako sponsor, dołączyła **„Społem” WSS Śródmieście** – przyjaciółka szkoły, która serdecznie dziękuje za wsparcie produktowe Cukierni Pawełek z Wołomina i dostawcy owoców i warzyw Musiałowscy. Występy oceniało jury w składzie: przewodniczący **ks. kanonik Marcin Klotz**, członkowie: **Anna Maria Adamiak** – śpiewaczka operowa i operetkowa, **Jolanta Chmielińska** – emerytowana nauczycielka i katechetka, **Andrzej Wiśniewski** – śpiewak operowy i operetkowy.

Wszystkie zespoły zostały wysoko ocenione, a wykonawcy nagrodzeni. Jury wyłoniło trzy pierwsze miejsca: I – Szkoła Podstawowa Specjalna nr 99 ul. Bartnicza 2, II – Szkoła Podstawowa Specjalna nr 123 ul. Czerniakowska 49, III – Szkoła Przysposabiająca do Pracy nr w ZSS nr 85 ul. Elektoralna. **Gratulacje!**

**DANUTA BOGUCKA**

# Wielkanocny poranek

**Tradycją Zespołu Szkół Specjalnych nr 85 przy ul. Elektoralnej w Warszawie jest Poranek Wielkanocny. 5 kwietnia br. uczniowie przedstawili wydarzenia Triduum Paschalnego. Młodzi aktorzy profesjonalnie odegrali sceny z ostatnich dni życia Jezusa.**

Widowisko stało się punktem wyjścia wielkopostnej refleksji, stanowiącej wstęp do czekającej nas radości ze Zmartwychwstania Pańskiego. Dostarczyło wielu wzruszeń i pozwoliło na chwilę zadumy nad tajemnicą męki i zmartwychwstania Jezusa. Grę aktorów podziwiali, zaproszeni goście i cała społeczność szkolna. Dyrektor **Agnieszka Tymińska** złożyła wszystkim świąteczne życzenia, uczniom i nauczycielom podziękowała za przygotowanie tego wyjątkowego przedstawienia. **W imieniu Zarządu i pracowników „Społem” WSS Śródmieście złożyłam świąteczne życzenia wiary, nadziei i miłości wszystkim obecnym.**

Po spektaklu uczniowie wraz z rodzicami i wychowawcami rozeszli się do swoich sal, by w kameralnych gronach podzielić się jajkiem – symbolem życia i spożyć przygotowany przez uczniów poczęstunek. Dołączyłam do jednej z grup, a wizyta w placówce była okazją do wręczenia w podziękowaniu słodkiego upominku uczniom, którzy wzięli udział w konkursie plastycznym „Wielkanocna Kartka”, zorganizowanym przez śródmiejską Spółdzielnię.

**DANUTA BOGUCKA**

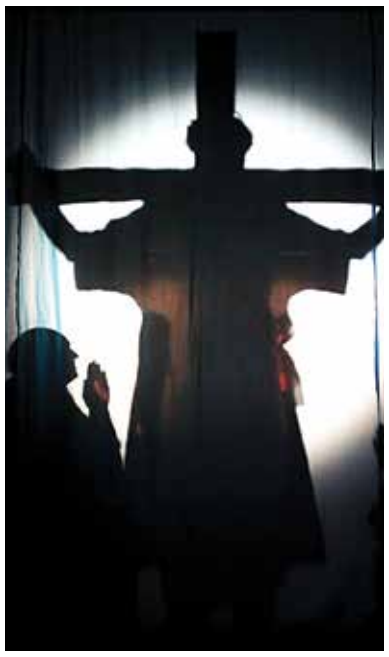

WSS Śródmieście

# Wielkanocne spotkanie

**28 marca br. członkowie śródmiejskiego Koła Spółdzielców spotkali się z okazji Świąt Zmartwychwstania Pańskiego.**

Życzenia do zebranych skierowały przewodnicząca Rady Nadzorczej **Cecylia Przedpełska** i przewodnicząca koła **Anna Markowska**. Na świątecznie udekorowanym stole królowały jaja – symbol odradzającego się życia i zwycięstwa nad śmiercią. Były też ciasta, a wśród nich wielkanocny mazurek.

Członkini **Małgorzata Cempel-Zgierska** przybliżyła wielkanocne zwyczaje i ich historię, przedstawiła też przepisy na kilka świątecznych potrawach. Na gości czekały czekoladowe zajączki i piękne kartki ze świątecznymi życzeniami zrobione przez uczniów z SOSW nr 8 przy ul. Koźmińskiej oraz uczniów z ZSS nr 105 przy ul. Długiej i ZSS nr 85 przy ul. Elektoralnej.

Uczestnicy świątecznego spotkania mogli też kupić dekoracje świąteczne przygotowane na wielkanocny kiermasz przez członków SU „Pychotka”. Panującej atmosferze przyświecały życzenia zdrowia, wszelkiej pomyślności, radości z wiary w zwycięstwo dobra nad złem, zdrowia, nadziei i miłości.

**DANUTA BOGUCKA**

# Zasłużeni działacze spółdzielczości spożywców

## Wiesław Onaszkiewicz

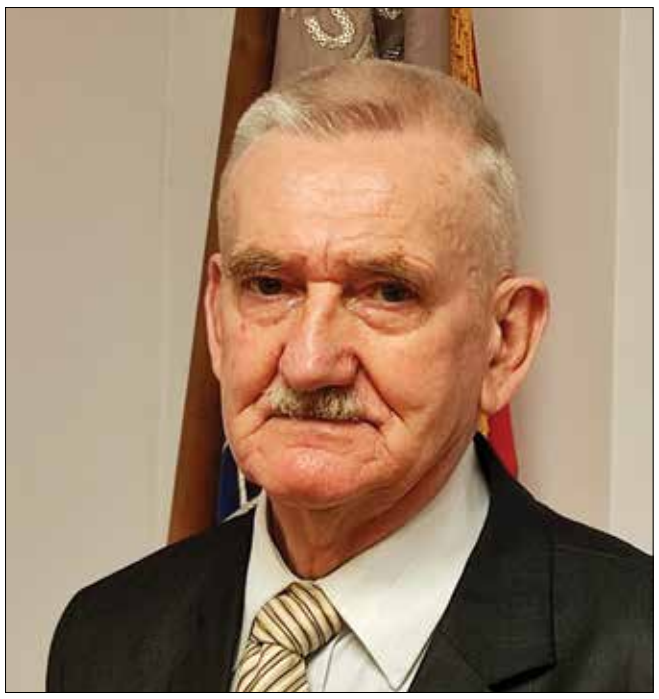

Choć urodził się w Miedznej k. Węgrowa, swoje życie związał z Warszawą. Tak wspomina początek swego życia w stolicy, z którą związany jest do dziś: *„1 września 1962 r. przyjechałem do brata Władysława w odwiedziny, odszukałem go w pracy – w sklepie na Pl. Szembeka, gdzie usuwał awarię chłodniczą. Był tam dyrektor Wiśniewski, który zaproponował mi pracę, znając mojego brata jako fachowca, wysokiej klasy mechanika chłodniczego. Zgodziłem i zostałem uczniem, a po ukończeniu szkoły i uzyskaniu 4 dyplomów mistrzowskich, pracownikiem.*

*W 1969 r. na jesieni zostałem wcielony do Jednostki Wojskowej w Modlinie Twierdzy. Była to jednostka Obrony Lotnictwa tzw. „Opelotka” wymagająca stałej gotowości bojowej. Po ukończeniu 2 lat służby zaraz wróciłem do spokojnej pracy. Od 1 września 1962r. nie miałem dnia przerwy w pracy, aż do 1 stycznia 2023”. Ponad* 60 lat w jednej firmie, to rzadko kto może poszczycić się takim stażem.

Wykształcenie, wiedza, umiejętności interpersonalne oraz chęci poznawcze, gnały pana Wiesława w świat. Spółdzielnia umożliwiała mu udziały w szkoleniach i międzynarodowych wymianach. W 1974 r. w ramach współpracy pojechał do Niemiec podwyższać zawodowe kwalifikacje. Jako mistrz konserwacji urządzeń gastronomicznych wziął w latach 1977 – 1980 udział w dużym projekcie RWPG w Czechosłowacji, gdzie miał być tyko rok. Zaangażowanie, kreatywność i umiejętności organizacyjne czasu wolnego uczyniły z pana Wiesława przywódcę polskiej społeczności na kontrakcie.

Podczas wyjazdów, poznawał nowoczesne urządzenia, techniki i rozwiązania. Po powrocie do Polski dzielił się ze spółdzielcami swoim doświadczeniem, które przekładało się na unowocześnienie społemowskich placówek handlowych i gastronomicznych.

Był zawsze tam, gdzie potrzebowano pomocy. Nie stronił od pracy i wyzwań, niezależnie czy interwencja wymagała mniejszego nakładu pracy, czy umiejętności większego kalibru. Znany przez pracowników wszystkich placówek, na terenie swojej Spółdzielni, wszak to nie tylko Uniwersamu. Przez swoją empatię i chęć niesienia pomocy szybko zjednywał sobie ludzi. Podczas spółdzielczych wycieczek, bo nie samą pracą żyje człowiek, te relacje dodatkowo się umacniały. Z sentymentem wspomina niezapomniane wycieczki, choćby do Włoch czy Francji, w towarzystwie m.in. państwa Zofii i Tadeusza Piotrowskich.

Z dumą mówi o odznaczeniu „Zasłużony dla Społem”, przyznaje: *„To bardzo wysokie wyróżnienie dla pracownika fizycznego”.*

Pan Wiesław z sentymentem wspomina przyjaciół, na których zawsze w trudnych rodzinnych chwilach mógł liczyć. Chętnie spędza święta i wolny czas z synem Edwinem, synową Anią i wnukiem Oskarem. Kiedy tylko może, jeździ pomajsterkować na swoją ojcowiznę: *„Majsterkowanie na działce po rodzicach, to coś co będzie owocem pracy dla mnie. Do tej pory robiłem coś dla ludzi”.*

Lubi spacery po Warszawie, szczególnie teraz gdy od 1 stycznia br. całkowicie przeszedł na zasłużona emeryturę. Gdy odwiedzają go znajomi czy rodzina, chętnie zabiera ich na Stare Miasto, Trakt Królewski czy okolice Pałacu Kultury i Nauki. Wciela się wtedy w rolę przewodnika, co zresztą bardzo lubi.

Jako emeryt pan Wiesław nie zamierza zrywać kontaktów ze Spółdzielnią, chętnie uczestniczyć będzie w jej życiu, spotkaniach, a może też i wycieczkach.

**DANUTA BOGUCKA**

PORADNIK SPRZEDAWCY

# Dla kogo promocja?

**Nikt z nas, obsługujących klientów przy kasie, nie ma dziś wątpliwości, jak silnym narzędziem jest promocja. Pytanie jednak, jak podana? Okazuje się bowiem, że konsument jest wrażliwy na różne jej formy, w zależności od kategorii wiekowej, do której należy.**

Pokazało to badanie, wykonane przez firmę GFK w 20 krajach. Warto się mu przyjrzeć, aby ocenić, czy profil klienta, jaki nas odwiedza, ma dostatecznie silne i atrakcyjne dla niego bodźce podczas zakupów.

Okazuje się, że dla konsumentów w każdym wieku numerem jeden jest **informacja o promocji**, udostępniona **na sklepowej półce**. Przemawia ona do 47 proc. osób w wieku 18-25 lat i do 38 proc. 51-69-latków. Pozostałe grupy wiekowe plasują się pomiędzy nimi. To 44 proc. 26-35-latków oraz 40 proc. konsumentów 36-50-letnich.

Kto zerka na **wystawy w sklepach**? W największym stopniu młodzież! A przecież uznać można byłoby, że zatopiona w smartfonach wyłącznie tam szuka inspiracji do wydawania pieniędzy. Na wystawy zwraca uwagę 44 proc. 18-25-latków, 41 proc. 26-35-latków, 36 proc. 36-50-latków oraz 35 proc. osób w wieku 51-69 lat.

**Próbki produktów** jako bodziec do zakupu działa najsilniej znów na młodych, ale w mniejszym stopniu niż to się badaczom wydawało przed rozpoczęciem analizy. Być może dziś młodzi ludzie nie są tak spontaniczni i idący za kaprysem, jak się to uważało o ich poprzednikach. Sklepowy poczęstunek, lub też próbka „na wynos" jest dobrą zachętą do zakupów dla 45 proc. 18-25-latków, 42 proc. 26-35-latków, 37 proc. klientów w wieku 36-50 lat oraz dla zaledwie 32 proc. 51-69-letnich konsumentów.

Interesujący jest stosunek zakupowiczów do **kuponów zniżkowych**, tej formy, która rozpowszechniona jest wciąż najbardziej na Zachodzie. U nas w zależności od sieci polega np. na drukowaniu paragonów z dołączoną zniżką w podziękowaniu za wydane pieniądze, na rozdawaniu kuponów do zbierania pieczątek lub albumów do przyklejania nalepek, otrzymanych przy okazji zakupów. Kupony interesują 41 proc. młodych i jest to ta forma promocji, która dociera do nich najsłabiej. 26-35-latkowie reagują na nie najsilniej (41 proc. z nich). Klienci w wieku 36-50 lat są zainteresowani kuponami w 37 proc. a seniorzy – w 33 proc. Wydaje się, że warto byłoby, aby badacze podzielili tę grupę promocji w zależności od tego, czy kupon zniżkowy przysługuje za jednorazowe zakupy na daną kwotę, czy gdy wymaga się od konsumenta większej lojalności w dłuższym czasie, np. wielokrotnych zakupów na określone sumy, aby zniżkę dostać.

Brak takiego podziału widać również w pytaniu do respondentów o **porównanie cen**. To tradycyjne, w sklepie – w postaci wywieszek, wrzucone zostało do „jednego worka" ze stronami internetowymi oferującymi zniżki. Ponieważ jednak w tej kategorii znalazły się promocje oferowane przez internet, to warto zwrócić uwagę, która grupa wiekowa najbardziej się na nie kusi. Otóż wcale nie młodzież, dla której jest to dopiero czwarty spośród pięciu omawianych tu rodzajów promocji. Najbardziej wrażliwi na tę kategorię są zaś 36-50-latkowie (40 proc.), a najmniej – 26-35-latkowie (36 proc.) i 51-69-latkowie (31 proc.), dla których to ostatnia pod względem atrakcyjności postać promocji. Wygląda na to, że internetowe porównywarki cenowe jako narzędzie analizy nie mają wzięcia u „srebrnej siły", mimo iż wiele innych badań z ostatnich lat dowodzi popularności internetu w ogóle, a także zakupów internetowych wśród seniorów.

**MONIKA KARPOWICZ**

TRENDY ZAKUPOWE

# Prognoza domatora

**Struktura konsumencka w Polsce zmieniła się przez rok, stwierdziła pracownia badawcza „Kantar" w badaniu przeprowadzonym na nieco ponad 4 tys. Polaków. Zastosowała ona ciekawą klasyfikację konsumentów, stawiając tezę, iż wkrótce w siłę urośnie typ bliski nam, spożywcom – domator.**

***Praktyczni i rozważni*** – stanowią 22 proc. badanych i ich liczba spadła o 1 punkt proc. w ciągu roku kryzysu i pogarszających się warunków finansowych. Wciąż kupują swoje ulubione marki, ale rozsądnie podchodzą do cen i szukają promocji. Powinni je więc nadal znajdować na regałach sklepów, tym bardziej że są mocną grupą i ich liczebność nie spada lawinowo.

***Cenoholicy i kupujący z przymusu*** – po 18 proc. wśród badanych. Pierwsza grupa wzrosła o 1 punkt, a druga aż o 3 punkty proc. Nic dziwnego, sytuacja gospodarcza wymusza na klientach analizę wydatków i wybór ofert, które najmniej uderzą po kieszeni. Jednocześnie w ogóle zniechęca do zakupów, bo jako ludzie nie lubimy przeżywać bezradności, lęku o byt i przyszłość. Zakupy dziś nastrajają do tak ponurych refleksji. Te grupy będą się więc powiększać.

***Zakupowi entuzjaści i ekoncentryczni konsumenci*** – kolejno 16 proc. i 12 proc. wśród respondentów. W obu grupach zanotowano spadek o 1 punkt proc. w ciągu roku. Mniej jest zakupów dla poprawy nastroju, pod wpływem spontanicznego impulsu, czy dla przekonania się konsumenta, czy mu się produkt spodoba. Na rzecz niskich cen stracił także silny dotąd trend skupiania się na wspieraniu marek walczących o równowagę ekologiczną.

***Świadomi koneserzy*** – to 8 proc. badanych, a liczba ich spadła o 2 punkty proc. w stosunku do poprzedniego zestawienia. To grupa wyjątkowo skupiona na jakości tego, co nabywa. Jednak i na nią wpływa kryzys. Zdaniem socjologa Krzysztofa Domeradzkiego z pracowni „Kantar", Polacy pod wpływem presji ekonomicznej zaczynają traktować zakupy jako konieczność, a nie przyjemność. Można by dodać, że przykrą i niepokojącą konieczność.

***Zakupowi domatorzy*** – 5 proc. respondentów. To osoby rzadko odwiedzające sklepy, odporne na trendy, nieposzukujące nowości. Są one za to gotowe wspierać polską gospodarkę, wybierając rodzime produkty. Według dr Marii Andrzeja Falińskiego z Uniwersytetu w Poznaniu, wraz z pogłębianiem się inflacji grupa domatorów będzie rosła, zasilana przez konsumentów pragmatycznych. Zmiana ta ma wpłynąć z czasem na rodzaje promocji, spowodować, że więcej będzie na rynku zestawów do gotowania w domu, bonusów, rabatów dla płacących kartą.

Prócz wzmianki o stosowaniu kart płatniczych, profil domatora przypomina emeryta, osobę daleką od wybierania gotowych potraw do podgrzania (bo nie spieszy się do pracy), czy kulinarnych ekstrawagancji. Zważywszy na przykre doznania podczas zakupów i poczucie niemocy wobec cen na półkach, może on zamykać się w domu i ograniczać wizyty w placówkach handlowych. Przy tym jednak rozumie znaczenie swoich decyzji zakupowych dla stanu polskiego handlu. To właśnie domator może być sojusznikiem spożywców w przetrwaniu kryzysu inflacyjnego.

Aktywność takich osób obserwuję ostatnio w rodzinnym mieście, gdy zabierają głos w sprawie planów budowy trzeciego z kolei supermarketu zagranicznej sieci. Podnoszą one nie tylko kwestię wpływu nowego sklepu na drobnych prywatnych przedsiębiorców, ale też na lokalną sieć sklepów, należącą do spółdzielni spożywczej. Mimo, iż są emerytami, nie „idą" tylko za niską ceną. Dostrzegają także kwestię utraty miejsc pracy przez sprzedawców i niepewny los miejscowych wytwórców regionalnej żywności.

**MONIKA KARPOWICZ**

BIBLIOTECZKA HANDLOWCA

# Pomyśl i buduj

Dzisiaj zobaczymy, jak budować własną przyszłość. Opowie nam o tym Todd Duncan, znany amerykański mówca motywacyjny, ale też badacz i praktyk interesujący się społecznymi aspektami biznesu. To autor przedstawianej tu już Państwu kapitalnej pozycji „Pułapki czasu", oraz wydawanych na całym świecie poradników. Tym razem zaprezentuję jego dziełko zatytułowane „Jak żyć zgodnie ze swoimi pragnieniami".

Autor zaczyna od stwierdzenia, że życia zgodnego z pragnieniami nie da się zdefiniować jednoznacznie. Dla każdego bowiem oznacza to co innego. Jasne, że nie wszyscy lubimy to samo. Chociaż w każdym z wartościowych istnień da się wskazać pewne wspólne cechy, to jednak każde zostało zaprojektowane w sposób indywidualny. Pytanie nie brzmi więc – *jak ma wyglądać upragnione życie,* tylko – *jak ma wyglądać **TWOJE** upragnione życie*.

Wielu o to pyta. Niewielu coś z tym robi dalej. Pewnie dlatego, że odpowiedź wydaje się nieosiągalna. Dla większości ludzi teraz nie jest najgorszej, no i ciągle mamy na głowie mnóstwo spraw koniecznych do zrobienia akurat na zaraz. Podążamy wprawdzie do przodu, ale bez dalekosiężnego planu. Miotani bieżącymi wyzwaniami próbujemy im sprostać tracąc z horyzontu cel najważniejszy – planowe budowanie swego życia.

Przyszłość musi jednak nadejść. Jaka będzie – to już w znacznej mierze zależy od nas. Autor funduje nam receptę na jej zrealizowanie. Zawiera się w pięciu zasadniczych krokach. Pierwszy z nich to odkrycie własnego unikatowego projektu na życie. Trzeba sobie uświadomić o co tak naprawdę nam chodzi, czym jest dla nas sukces. Przy czym sukces nie oznacza tu bogactwa i sławy, a poznanie i realizację własnego celu życia. Czas na krok drugi – nazwany wznoszeniem fundamentów. Tym razem trzeba określić najważniejsze dla nas wartości życiowe. Wartości to coś więcej niż pobożne życzenia. To one stoją za wszystkim co robimy kreśląc drogę między celem a spełnieniem. Jeśli wartościom brakuje konsekwencji to nie będzie jej też w podejmowanych działaniachm, w efekcie czego owe działania będą miały niewiele wspólnego z celem.

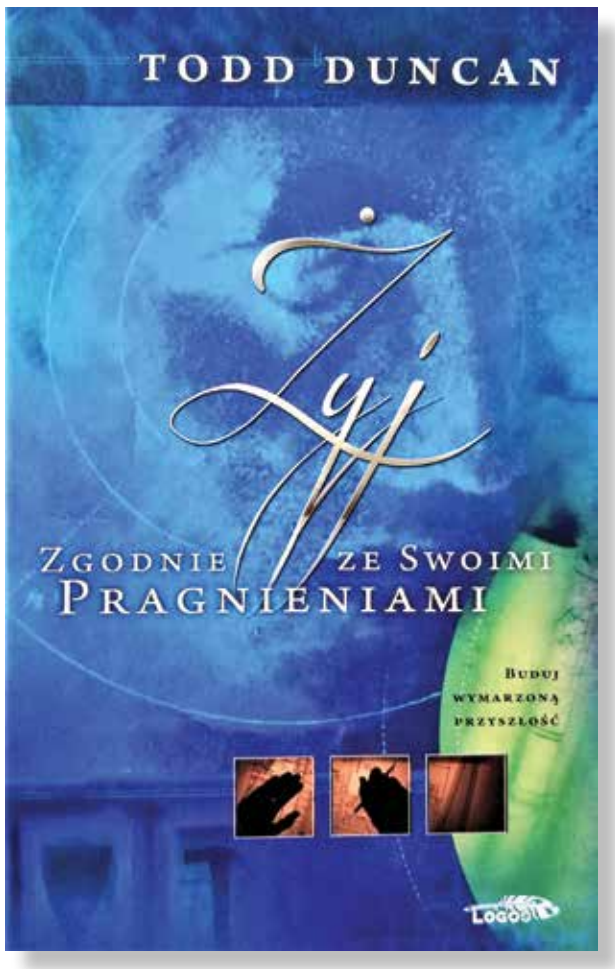


Szkicowanie upragnionej przyszłości to krok trzeci. Nie trzeba szczególnych zdolności wizjonerskich. Znając cel i wartości trzeba zadbać o logistykę ich realizacji. Czwarty krok nazwany został wznoszeniem ścian. Oznacza to przejście od szerokiego kontekstu myślowego do konkretnych działań wykonawczych. Najlepiej zacząć od realizacji krótkoterminowych celów stanowiących pomost pomiędzy wizjami, a codziennym działaniem zgodnym z wartościami.

Całość wieńczy budowanie własnego życia zgodnego z pragnieniami. Rzecz w tym, że teraz wszystko co robimy ma być zgodne ze wszystkim, co postanowiliśmy w sprawie własnego życia.

Dlaczego wybrałem pracę Todda Duncana? Jest przede wszystkim napisana niezwykle komunikatywnym językiem, zachowuje bardzo logiczny ciąg wykładu i, a może przede wszystkim, przytacza mnóstwo kapitalnych cytatów myślicieli, pisarzy i filozofów, z których każdy wart jest chwili zastanowienia. I na taką chwilę, w dzisiejszych zabieganych czasach, należy sobie pozwolić.

**JAROSŁAW ŻUKOWICZ**

## SMAKI ŻYCIA

# Imperium

*Niezwykle widowiskowa majowa koronacja nowego króla Wielkiej Brytanii Karola III przykuła uwagę milionów telewidzów na całym świecie. Uroczystość przebiegała zgodnie z wiekowym ceremoniałem, pełnym przepychu, elegancji, złota, wspaniałych strojów, przepięknych wnętrz gotyckiej katedry. Tak wielkie brytyjskie imperium pokazywało swoją potęgę i siłę.*

*Jako widzowie, pełni estetycznych wrażeń, wysłuchaliśmy wiele pięknych słów wypowiedzianych przez arcybiskupa Canterbury do nowego monarchy i jego poddanych. Były tam m.in. odwołania do cech szlachetności, dobrodziejstwa, miłosierdzia, chrześcijańskiej miłości i służby poddanym, jakim powinien odpowiadać władca imperium. Szczególnie mocno zabrzmiały słowa o miłości*

*W swojej homilii podczas koronacji, arcybiskup Canterbury Justin Welby zauważył, że „Król królów, Jezus Chrystus, został namaszczony nie po to, by mu służono, ale by służyć. Służba to miłość w działaniu", troska o słabszych, troska o młodych, troska o świat przyrody. „Te troski dostrzegliśmy w naszym królu" - powiedział.*

*Te wzniosłe słowa nie mogą jednak przesłonić refleksji nie tylko o kolosalnej odpowiedzialności za ludzi i narody, jaka ciąży na każdym władcy, zwłaszcza imperium, mocarstwa światowego. Jednak nad współczesną potęgą i siłą imperium ciąży jego historia. I tutaj pojawiają się zgrzyty, bo wspaniała estetyka i dostojność wielkiego mocarstwa okazuje się być zbudowana przez wieki poprzez wiele nieetycznych czynów.*

*Nie możemy zapominać, że imperia powstawały głównie poprzez bardzo krwawe podboje, kolonizację i zniewolenie innych narodów, rabunkową eksploatację dóbr, przyrody, okrutne niewolnictwo ludzi, a także poprzez różne intrygi, skrytobójstwa, oszustwa, prowokacje. Pokazują to filmy i dzieła historyczne.*

*Dzisiaj, mimo wielkich słów, zapewnień o miłości, sprawiedliwości, demokracji, także duża część mocarstw dąży do panowania nad światem, a przynajmniej do dominacji na kontynencie. Spójrzmy, ile państw, w tym dużo mniejszych, dąży do posiadania broni atomowej, która tak naprawdę, jeśli zostanie użyta, to spowoduje zagładę świata. W wojnie atomowej nie ma zwycięzców.*

*Jako obywatele świata, mamy prawo i obowiązek domagać się od władców mocarstw pokoju i zapewnienia światowego bezpieczeństwa. Niechaj nie zwodzi nas kłamliwa wojenna propaganda, podsycanie zbrojeń i nienawiści do innych.*

***DERWISZ***

## DOMOWE DANIA

# PROSTO Z GRILLA...

**… i trochę inaczej. Na przykład *Souvlaki* to danie pochodzące z kuchni greckiej. Lekkie, świeże, orzeźwiające i przepyszne greckie szaszłyki są wyśmienitą propozycją na grilla. A potem jeszcze te owoce>**

### Souvlaki

4 porcje: ● 400 g piersi z kurczaka bez skóry ● 5 łyżek oliwy z oliwek ● 4 łyżki soku z cytryny ● 3 ząbki czosnku ● sól, pieprz, oregano

Do miski wlać oliwę z oliwek, sok z cytryny, dodać 1 łyżeczkę oregano i przeciśnięty przez praskę czosnek. Mięso pokroić w równej wielkości kostkę, około 1 cm i przełożyć do marynaty, pozostawiając w niej na 30 minut. Patyczki do szaszłyków namoczyć w wodzie. Po 30 minutach nabij mięso na patyczki. **Szaszłyki grillować po 3-4 minuty na każdej stronie.**

### Ziemniaki z grilla

● 8 średnich ziemniaków
● 4 łyżki masła ● sól, rozmaryn

Ziemniaki dokładnie umyć i osuszyć, naciąć co 3-5 mm do 3/4 głębokości. Podzielić folię aluminiową, tak aby bez problemu, szczelnie zamknąć w niej ziemniaka. Przełożyć ziemniaka na folię, na wierzch położyć pół łyżeczki masła oraz kawałek gałązki rozmarynu, posypać szczyptą soli. Szczelnie zamknąć. Czynność powtórz z każdym ziemniakiem. Grillować przez około 30 minut. Pod koniec można wyjąć ziemniaki z folii i grillować na aluminiowej tacce, aby się zrumieniły.

### Kolorowe szaszłyki z łososia

● 250 g fileta z łososia ● 1 mała cukinia ● mała czerwona papryka ● ½ czerwonej papryki ● ½ żółtej papryki ● oliwa Monini Classico w sprayu ● sok z ½ cytryny ● ½ łyżeczki suszonej bazylii ● sól, pieprz

Drewniane patyczki do szaszłyków namoczyć w wodzie przez 30 minut. Filety z łososia pokroić na kwadraty. Czerwoną cebulę oraz paprykę pokroić na kawałki wielkości kęsa. Cukinię pokroić na plastry lub półplastry, zależnie od wielkości. W misce wymieszać sok z cytryny z suszoną bazylią. Włożyć pokrojonego łososia i zostawić do marynowania na 10 minut. Następnie nadziać naprzemiennie łososia i warzywa na patyczki do szaszłyków. Szaszłyki skropić oliwą w sprayu i doprawić solą i pieprzem. Szaszłyki ułożyć na rozgrzanym ruszcie, na przykład na aluminiowych tackach. Grillować przez 3-4 minuty na stronę, aż łosoś będzie usmażony.

### Owocowe szaszłyki

● 1 kg dowolnych owoców ● patyczki do szaszłyków ● 2 łyżki brązowego cukru ● sok z cytryny

Owoce umyć i pokroić na nieduże kawałki i nadziać na przemiennie na patyczki do szaszłyków. Skropić sokiem z cytryny, oprószyć cukrem i ułożyć na ruszcie. Grillować kilka minut z każdej strony, zdjąć z rusztu gdy zmiękną i zaczną intensywnie pachnieć.

**TARTINKA**

# HOROSKOP

**Baran 21.III-20.IV**
Do połowy maja intensywna praca przy załatwianiu zaległości. Wyniki będą krzepiące. Znacznej poprawie ulegnie twoja dotychczasowa kondycja.

**Byk 21.IV-21.V**
Możliwy kryzys w skuteczności podejmowanych działań, który będzie zjawiskiem krótkotrwałym z racji wiosennej aury.

**Bliźnięta 22.V-21.VI**
Zmęczenie da znać o sobie, ale twój optymizm pozwoli ci przetrwać mało korzystne momenty.

**Rak 22.VI-22.VII**
Pozytywna energia i siły witalne pomogą w rozwiązywaniu niepokojących cię zjawisk. W sferze uczuć duże zmiany.

**Lew 23.VII-22.VIII**
Majowe dni powinieneś wykorzystać w pełni o ile okoliczności będą sprzyjające. Odzyskasz kontrolę nad wieloma sprawami.

**Panna 23.VIII-22.IX**
Zmiany i poprawa sytuacji pomogą w odzyskaniu wiary we własne siły. Więcej optymizmu każdego dnia.

**Waga 23.IX– 23.X**
Nie oczekuj, że wszystko da się pogodzić, a sytuacje trudne pozostawić bez rozwiązania. Stare problemy mogą dać o sobie znać bardziej niż do tej pory.

**Skorpion 24.X-22.XI**
Podjęta walka z przeciwnościami przyniesie korzyści. Nastrój i forma wrócą wraz wiosenną aurą.

**Strzelec 3.XI.-23.XII**
Miesiąc maj okresem dobrych momentów. Przypływ pozytywnej energii przyniesie poprawę w wielu sprawach. Zalecana umiarkowan aktywność.

**Koziorożec 24.XII-20.I**
Wiosna nie będzie lekarstwem na dotychczasowe problemy. Niepokoje, obawy pozostaną z tobą na dłużej. Zadbaj o zdrowie. Myśl pozytywnie.

**Wodnik 21.I-20.II**
Najtrudniejszym momentem tej wiosny będzie podjęcie radykalnej decyzji: co dalej?. Nie czekaj do ostatniej chwili.

**Ryby 21.II-20.III**
Wiosenna aura pomoże odzyskać siły i wiarę walki o lepsze jutro. Nie wskazane gwałtowne reakcje. Samodyscyplina i rozsadek przyniosą korzystne wyniki.

**J.J.**

## KRZYŻÓWKA Nr 5 *z hasłem*

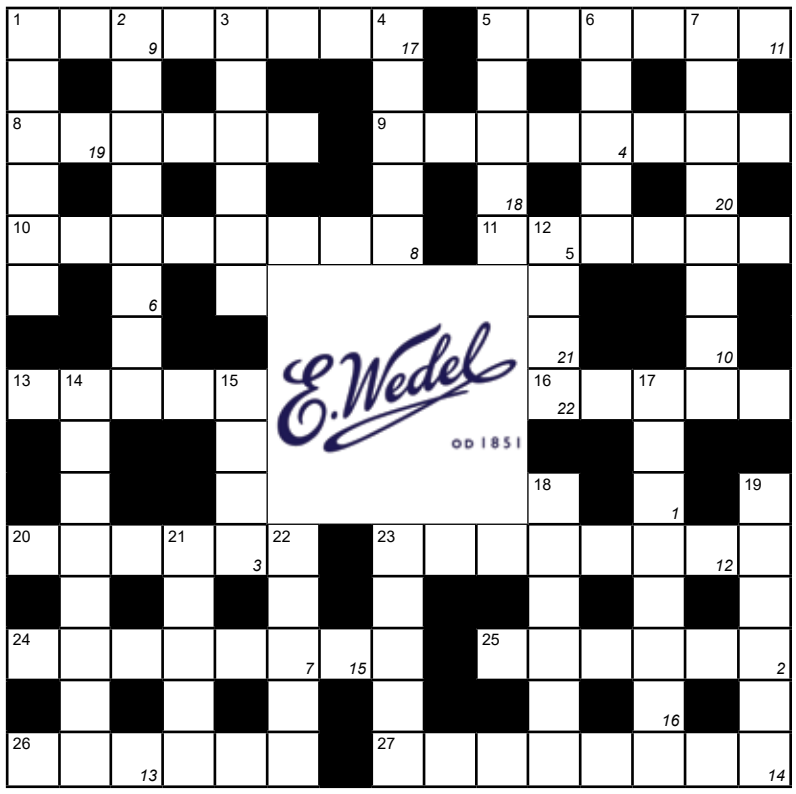


Litery w prawym dolnym rogu napisane od **1-22** utworzą hasło.

**Poziomo**: 1) łóżko lub tapczan, 5) zabezpiecza broń krótką, gdy nie jest ona używana, 8) część iloczynu, 9) linia na mapie klimatycznej łącząca punkty o jednakowej temperaturze, 10) cykl dzieł składający się z trzech tomów, 11) wydzielona część pokoju w formie wnęki, 13) zaliczane do nabiału, 16) metalowy kolec służący do ozdabiania ubrań, 20) koczownik wędrujący z miejsca na miejsce, 23) odmiana kapusty, 24) niewielki opad, 25) przystanki z dworcami, 26) rodzaj pisaka, 27) toster.

**Pionowo:** 1) zemsta, odwet, 2) lubią je dzieci i dorośli, 3) owodnia, 4) rodzaj literacki, 5) wylansował Lambadę, 6) komenda używana przez sędziego bokserskiego, nakazująca przerwanie walki, 7) np. wiersze, szarady 12) opada jesienią, 14) leczy zaburzenia mowy, 15) opinia, ocena, 17) potrzebna nie tylko artystom, 18) ich członkowie obradują w Sejmie, 19) płytki lub głęboki, 21) ludowy poeta w krajach Wschodu, 22) stolica Asyrii, 23) wykorzystywane w przemyśle spożywczym.

Karty pocztowe z dopiskiem **Krzyżówka nr 5** prosimy przesłać na adres redakcji do dnia **31 maja br.** Prawidłowe odpowiedzi będą premiowane nagrodą ufundowaną przez **LOTTE Wedel**.

**Rozwiązanie Krzyżówki nr 3/2023.**

**Poziomo:** 1) kosmetyk, 5) posoka, 8) rzepak 9) Szumilas, 10) oronimia, 11) stoper, 13) apsel, 16) alkad, 20) Carlos, 23) paragony, 24) pobranie, 25) Javari, 26) gepard, 27) Stokłosy.

**Pionowo**: 1) kordon, 2) scenopis, 3) Emalia, 4) kasza, 5) plums, 6) Saiko,7) klamerka, 12) tata, 14) parasole, 15) lico, 17) Kolorado, 18) Lanark, 19) wypisy, 21) Lorca, 22) Synod, 23) plebs.

Hasło: **ODKRYJ MULTIWERSUM Z COCA COLA.**

Nagrodę ufundowaną przez Producenta napoju **Coca Cola** otrzymuje **Jerzy Dudek** z Warszawy.

Społemowiec Warszawski
MIESIĘCZNIK WARSZAWSKIEJ SPÓŁDZIELCZOŚCI SPOŻYWCÓW. Adres redakcji: 00-042 Warszawa, ul. Nowy Świat 53, tel. 22 620-21-18, 22 827-92-41 w. 227.
Redaktor naczelny – DARIUSZ GIERYCZ, tel. 605 990 179, e-mail: dgierycz@op.pl Stali współpracownicy: Danuta Bogucka, Mateusz Damoński, Jolanta Jędrzejewska, Monika Karpowicz, Jarosław Żukowicz.
PRENUMERATA ROCZNA dostępna tylko za pośrednictwem redakcji. Cena 90 zł (plus VAT) . Adres e-mail: spolemowiec@wss.spolem.org.pl
WYDAWCA: „Społem" Warszawska Spółdzielnia Spożywców Śródmieście 00-042 Warszawa, ul. Nowy Świat 53.
DRUK: COAR, 02-903 Warszawa, ul. Powsińska 69/71. ISSN 1231-2967